

de vijverhof

christelijke
basisschool
voorburg

protocol (pest-)gedrag

Inhoud

Inleiding	3
1. Schoolregels gewenst gedrag	4
2. Signaleren van probleemgedrag	5
3. Preventieve aanpak	6
4. Pesten	7
Signalen van pesten	7
Aanpak op De Vijverhof	7
Belangrijke regels voor de leerlingen:	8
Plan van aanpak bij ruzies en pestgedrag	8
Consequenties	8
Begeleiding gepeste leerling door leerkracht	9
Begeleiding pester door leerkracht	9
Adviezen aan ouders.....	10
5. Stappenplan gedrag	11
Bijlage 1: stappenplan gedrag - ouderversie	13
Bijlage 2: Stappenplan gedrag - kindversie	14

Inleiding

Op de Vijverhof vinden wij het belangrijk dat alle kinderen zich veilig voelen en zichzelf kunnen zijn. Hiertoe biedt de leerkracht een duidelijke structuur met afspraken die voor alle kinderen gelden. Sommige kinderen hebben extra ondersteuning nodig als het gaat om hun gedrag. Voor hen is het niet vanzelfsprekend dat zij zich aan de regels en afspraken houden. In dit protocol is beschreven op welke manier wij deze kinderen ondersteunen en op welke manier wij omgaan met grensoverschrijdend gedrag. De wijze waarop op De Vijverhof wordt omgegaan met pestgedrag is beschreven in het protocol 'pesten nee', dat op de website van de school staat.

De leerkrachten van De Vijverhof ervaren gedrag als grensoverschrijdend wanneer kinderen herhaaldelijk onderstaand gedrag vertonen:

- Verstoren van de rust in de klas
- Brutaal reageren
- Pesten van medeleerlingen
- (fysiek) Agressief gedrag
- Negeren van correctie
- Respectloos gedrag
- Weglopen uit school/van het schoolplein
- Vernielen van materialen
- Wanneer de veiligheid van leerlingen/leerkrachten in gevaar komt

Op De Vijverhof stellen we het belonen van positief gedrag boven het straffen van negatief/storend gedrag. Dit doen wij omdat we ervan overtuigd zijn dat een positieve benadering een positief effect op het kind heeft (zelfbeeld) en ook gewenst gedrag zal gaan willen vertonen omdat de beloning volgt. De leerkracht zorgt er voor dat het voor de kinderen duidelijk is welk gedrag gewenst is en benoemt dit naar de kinderen zodat zij weten wat er van hen verwacht wordt.

In sommige gevallen is het gedrag dusdanig ernstig dat er grenzen gesteld moeten worden met behulp van het inzetten van straffen. De leerkracht die de straf oplegt controleert deze ook. Indien het een andere leerkracht betreft dan de groepsleerkracht van de leerling, wordt de groepsleerkracht hiervan op de hoogte gesteld.

Straffen kunnen opgelegd worden in de vorm van nablijven, in een andere klas plaatsen, het geven van extra werk aangepast op het leerniveau van de leerling of een korte time-out met een nagesprek. Het nablijven duurt maximaal een half uur en vindt plaats na schooltijd (dus niet tussen de middag). Wanneer een kind nablijft worden de ouders op de hoogte gesteld (evt. door de leerling zelf).

1. Schoolregels gewenst gedrag

Waar met elkaar wordt gewerkt, moeten afspraken worden gemaakt. Voor de kinderen van De Vijverhof hangen de regels en afspraken zichtbaar in de school.

Voor de groepen 1-2 zijn dat er 5:

1. Er is maar 1 die praat, zodat het luisteren beter gaat
2. Ruzie maken is niet fijn, we kunnen beter vrienden zijn
3. Heeft een kind soms verdriet, help hem dan als je het ziet
4. Samen spelen, samen delen
5. Als iemand zegt STOP, dan houd je op

Voor de groepen 3-8 zijn dat de volgende regels:

1. Er is maar 1 die praat, zodat het luisteren beter gaat
2. Ruzie maken is niet fijn, we kunnen beter vrienden zijn
3. Heeft een kind soms verdriet, help hem dan als je het ziet
4. Samen spelen, samen delen
5. Als iemand zegt STOP, dan houd je op
6. Pesten doet zeer, dus wij pesten niet meer
7. Bij een ruzie staat voorop, met praten lossen wij het op.
8. Behandel elk mens als een vriend, dat is wat iedereen verdient.
9. Spullen van jou, spullen van mij, zorg ervoor dan blijven we blij
10. Doet een ander iets goed, geef hem een pluim op zijn hoed!

Daarnaast stelt elke groep aan het begin van het schooljaar zijn eigen groepsregels op.

2. Signaleren van probleemgedrag

Probleemgedrag kan door de leerkracht op verschillende manieren worden gesignaleerd en in kaart worden gebracht:

- Door middel van eigen observaties
- Het invullen van het ABC formulier om zicht te krijgen op oorzaak/gevolg
- Gesprek met en/of observatie door de IB'er
- Observatie door preventief ambulant begeleider vanuit expertise centrum
- Het invullen van de interactiewijzer om zicht te krijgen op patronen
- Het invullen van een sociogram voor de groep
- Overleg met IB'er en/of gedragspecialist binnen de school (*deze functie is i.o.*)

3. Preventieve aanpak

Op de Vijverhof wordt gewerkt met 'De Vreedzame School'. Dit is een compleet programma voor basisscholen voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen.

Het preventieve aanbod uit deze methode noemen wij *preventieniveau 1*

Voor kinderen die meer nodig hebben dan het aanbod uit De Vreedzame School wordt een specifiek aanbod beschreven in een groepsplan gedrag. Dit kan op 2 niveaus:

- Preventieniveau 2: Er wordt een groepsplan geschreven voor een klein groepje leerlingen die onvoldoende profiteren van de structuur in de groep en het aanbod uit de Vreedzame School. De ondersteuning op dit niveau bestaat uit het inzetten van interventies en strategieën.
- Preventieniveau 3: Er wordt een plan geschreven voor individuele kinderen die onvoldoende profiteren van het aanbod uit De Vreedzame School en daarnaast geen baat hebben bij de aanpak uit preventieniveau 2. Het gaat om kinderen met (ernstige) gedragsproblematiek.

Wanneer er voor een kind een groepsplan gedrag wordt beschreven op preventieniveau 2 of 3 gaat stap 0 van het stappenplan gedrag in werking. Ouders en IB'er worden hiervan op de hoogte gesteld en evaluatiemomenten worden afgesproken. Waar nodig worden directeur en/of IB'er betrokken bij de evaluatiemomenten. Het kan voorkomen dat school doorverwijst voor verder onderzoek en/of behandeling.

De leerkracht kan worden ondersteund door de IB'er, gedragsspecialist en/of de directeur. De leerkracht kan onder meer gebruik maken van de tips en adviezen zoals omschreven in De Vreedzame School en Groepsplan Gedrag (*Kees van Overveld*)

Voor groepen die meer nodig hebben kan de training 'Rots en Water' worden ingezet. Rots en Water is een psychofysieke training die zich richt op de ontwikkeling van sociale competenties, het voorkomen en aanpakken van pesten, weerbaarheid en geweld. Binnen de Vijverhof zijn 2 gecertificeerde Rots en Water trainers werkzaam.

4. Pesten

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Pesten komt helaas op iedere basisschool in alle groepen voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en serieus willen aanpakken. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouder(s)/verzorger(s).

Signalen van pesten

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven/social media
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- somatische klachten

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. Meer informatie over de vertrouwenspersonen voor De Vijverhof vindt u in de schoolgids.

Aanpak op De Vijverhof

Op school stellen we regelmatig een onderwerp als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies enzovoort aan de orde. Hierbij gebruiken we onder meer de methode Vreedzame School.

Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspellen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten. Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld

worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Belangrijke regels voor de leerlingen:

1. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken.
2. Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
3. Samenwerken zonder bemoeienissen: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Zo spreken ouders geen andere kinderen aan dan hun eigen kind(eren). Ouders, leerkrachten en directie lossen het probleem in overleg op.

Plan van aanpak bij ruzies en pestgedrag

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten:

1. Proberen ze er eerst zelf (en samen) uit te komen.
2. Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.
3. De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie consequenties).
4. Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie consequenties). In ernstige gevallen worden ouders door de leerkracht ingelicht. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Consequenties

Indien de stappen 1 en 2 van het Plan van aanpak niet tot een oplossing hebben geleid zijn de volgende consequenties van toepassing. De straf is opgebouwd in 4 fases, afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag.

- Time-out op een vast afgesproken plaats (op het plein).
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem

- Door gesprek: bewustwording van wat het voor het gepeste kind betekent.
  - Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een bepaalde periode) in een kort gesprek aan de orde.
2. Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.
  3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Onderwijsbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.
  4. De leerling kan geschorst of verwijderd worden (zie stappenplan gedrag)

Begeleiding gepeste leerling door leerkracht

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Zoeken naar- en oefenen van een andere reactie (bijvoorbeeld je niet afzonderen).
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).

Begeleiding pester door leerkracht

Dit is even belangrijk als de begeleiding van de gepeste leerling.

- Door te praten uitzoeken wat de reden van het ruzie maken/pesten (bijvoorbeeld baas willen zijn, jaloezie, verveling) is.
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste leerling.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste leerling heeft.
- Straffen als het kind wel pest, en belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen.

- Inschakelen hulp: Schoolgerichtmaatschappelijk werk en/of GGD.

Adviezen aan ouders

van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Het gepeste kind niet overbeschermen door het bijvoorbeeld naar school te brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

5. Stappenplan gedrag

Wanneer er sprake is van herhaaldelijk en/of ernstig grensoverschrijdend gedrag treedt het stappenplan gedrag in werking. Voordat dit stappenplan ingezet wordt, zijn de ouder(s) /verzorger(s) uitgenodigd voor een gesprek waarin de leerkracht samen met de directeur en/of de IB'er het stappenplan uitlegt.

Stap 0

Maatregelen die in de groep worden genomen en die zijn beschreven in het groepsplan gedrag op preventieniveau 2 of 3. De leerkracht kan ondersteuning vragen aan IB of de gedragsspecialist.

Een voorbeeld van een maatregel kan de 'time-out' zijn. De time-out is een tijdelijke afzondering binnen of buiten de groep waarbij de leerling de kans krijgt om tot rust te komen en/of zichzelf te corrigeren. Hierop volgt altijd een gesprek tussen leerkracht en leerling waarin beide kanten belicht worden.

De leerkracht licht de IB'er en/of de directeur in wanneer stap 0 wordt ingezet. Deze maatregelen worden met de leerling en ouder(s) /verzorger(s) besproken.

Wanneer dit onvoldoende effect heeft volgt stap 1.

Stap 1

- a. Leerling brengt de dag door in een tijdelijke groep bij een collega (afpraak met collega!).
- b. Schriftelijke verslaglegging in Esis. IB maakt hiervoor een aparte map aan.
- c. Direct, in de pauze of na schooltijd volgt persoonlijk contact door de leerkracht met ouder(s)/verzorger(s), waarbij het gedrag, de genomen maatregel en vervolgsafspraken worden benoemd.
- d. Melding aan IB'er en directeur.
- e. Gesprek met leerling, waarin afspraken worden vastgelegd: 'Wat is het niet gewenste waarneembare gedrag en wat MOET de verbetering zijn.' Leg deze afspraken vast in Esis.
- f. Op verzoek is de IB'er bij het ouder- en/of kindgesprek aanwezig.

Bij herhaling en/of onvoldoende effect volgt stap 2.

Stap 2

- a. Leerling verblijft opnieuw een dag/een aantal dagen (maximaal een week) met individuele (week-) taak in een tijdelijke groep bij een collega. Het aantal dagen wordt in overleg met IB en/of directeur en ontvangende collega afgesproken.
- b. Schriftelijke verslaglegging in Esis.
- c. Persoonlijk contact met ouder(s)/verzorger(s) door leerkracht.

- d. Melding aan IB'er en directeur.
- e. Ouder(s) worden op school uitgenodigd voor gesprek met leerkracht en directeur of IB'er. In dit gesprek wordt het gedrag benoemd, de reeds genomen maatregelen geschetst, vorige afspraken worden opnieuw besproken/aangescherpt en stap 3 wordt genoemd. Verslaglegging oudergesprek in Esis.
- f. Gesprek met leerling over de aanscherping.

Bij herhaling en/of onvoldoende effect volgt stap 3.

Stap 3

- a. Melding directeur, om gezamenlijk te bespreken of tot schorsing moet worden overgegaan. Directeur besluit of er tot schorsing wordt overgegaan.
- b. De directeur neemt contact met ouder(s)/verzorger(s). Leerling wordt opgehaald door ouder/verzorger en blijft ook de dag daarop volgend thuis. Ouders ontvangen een brief met de formele bevestiging van de schorsing.
- c. Directeur licht clusterdirecteur Lucas Onderwijs in.
- d. Schriftelijke verslaglegging in Esis.
- e. Gesprek met ouder(s)/verzorger(s), directeur en leerkracht. Stap 4 wordt genoemd. Leerling schuift in eindfase van het gesprek aan om de voorwaarden te vernemen.
- f. Formeel/juridisch treedt op dit moment ook de regeling 'schorsing & verwijdering' van Lucasonderwijs in werking. Raadpleeg dit document.

Bij herhaling en/of onvoldoende effect volgt stap 4.

Stap 4

Schorsen en/of verwijderen is altijd in overleg met directeur.

Zie reglement bestuur Lucasonderwijs.

Dit protocol staat op de website van de school: www.devijverhof.nl

N.B.

- a. *Er wordt indien nodig een melding in de SOC (school ondersteuning commissie) gedaan als er bij een kind bovenstaand stappenplan ingezet wordt.*
- b. *Als de leerling zich ook in de tijdelijke groep (zoals beschreven in stap 1 en 2) misdraagt, volgt direct stap 3.*
- c. *Ouders en leerling worden door middel van een gesprek met leerkracht, directeur en/of IB betrokken bij elke stap.*
- d. *Na een vakantie beginnen we met een schone lei starten we opnieuw.*
- e. *Bij ernstig grensoverschrijdend gedrag kan er voor worden gekozen om direct te schorsen*

Bijlage 1: stappenplan gedrag - ouderversie

Wanneer er sprake is van herhaaldelijk en/of ernstig grensoverschrijdend gedrag treedt het stappenplan gedrag in werking. Voordat dit stappenplan ingezet wordt, zijn de ouder(s)/verzorger(s) uitgenodigd voor een gesprek waarin de leerkracht samen met de directeur en/of de IB'er het stappenplan uitlegt.

Stap 1

Leerling brengt de dag door in een andere groep. Er wordt een werkpakket meegegeven voor deze dag.

Bij herhaling en/of onvoldoende effect volgt stap 2.

Stap 2

Leerling verblijft opnieuw een dag/een aantal dagen (maximaal een week) met individuele (week-) taak in een tijdelijke groep bij een collega. Het aantal dagen wordt in overleg met IB en/of directeur en ontvangende collega afgesproken.

Bij herhaling en/of onvoldoende effect volgt stap 3.

Stap 3

- a. Melding door leerkracht aan directeur, om gezamenlijk te bespreken of tot schorsing moet worden overgegaan. Directeur besluit of er tot schorsing wordt overgegaan.
- b. De directeur neemt contact met ouder(s)/verzorger(s). Leerling wordt opgehaald door ouder/verzorger en blijft ook de dag daarop volgend thuis. Ouders ontvangen een brief met de formele bevestiging van de schorsing.
- c. De clusterdirecteur van Lucas Onderwijs wordt van de schorsing op de hoogte gebracht. Formeel/juridisch treedt op dit moment ook de regeling 'schorsing & verwijdering' van Lucas Onderwijs in werking. Dit document kunt u opvragen bij de school.

Bij herhaling en/of onvoldoende effect volgt stap 4.

Stap 4

Herhaling van schorsing voor één of meerdere dagen en/of verwijderen. Dit is altijd in overleg met directeur en volgens reglement bestuur Lucas Onderwijs.

N.B.

- a. *Er wordt indien nodig een melding in de SOC (school ondersteuning commissie) gedaan als er bij een kind bovenstaand stappenplan ingezet wordt.*
- b. *Als de leerling zich ook in de tijdelijke groep (zoals beschreven in stap 1 en 2) misdraagt, volgt direct stap 3.*
- c. *Ouders en leerling worden door middel van een gesprek met leerkracht, directeur en/of IB betrokken bij elke stap.*
- d. *Na een vakantie beginnen we met een schone lei starten we opnieuw.*
- e. *Bij ernstig grensoverschrijdend gedrag kan er voor worden gekozen om direct te schorsen*

Bijlage 2: Stappenplan gedrag - kindversie

Naam:

Periode:

<p>Stap 0 Gesprek met jou en je ouders over het stappenplan.</p>	<p>Stap 1 Je moet een dag uit de klas. Je ouders worden gebeld.</p>	<p>Stap 2 Je moet een aantal dagen uit de klas. Je ouders worden gebeld</p>	<p>Stap 3 Je moet worden opgehaald door je ouders. Je wordt geschorst</p>	<p>4 Je wordt voor een langere tijd geschorst.</p>
<p>Datum:</p>	<p>Datum:</p>	<p>Datum:</p>	<p>Datum:</p>	<p>Datum:</p>